

Teser for antroposofisk sosialterapi

LandsByLiv nr 47, høsten 2019

Følgende teser ble utarbeidet i 2017 av den sosialterapeutiske arbeidsgruppen, en faggruppe innenfor Konferenz for helsepedagogikk og sosialterapi ved Goetheanum, Dornach. Tesene er tenkt å tjene som inspirasjon og støtte i arbeidet innen antroposofisk sosialterapi og kan gi et utgangspunkt for arbeidet i de sosialterapeutiske virksomhetene. Tesene gjør ikke krav på å være fullstendige, og de vil fortsette å bli utviklet i tiden framover. Utfyllende synspunkter, forslag og kritiske bemerkninger er uttrykkelig ønsket, kontakt siegel-holz@lehenhof.de.

1) Antroposofisk sosialterapi (heretter kalt sosialterapi) er rettet mot voksne mennesker som har kognitiv, psykisk og/eller fysisk spesielle behov for støtte, og tilbyr her sin hjelp.

2) «Antroposofi er bevisstheten om det menneskelige i meg». Antroposofi er uløselig knyttet til navnet Rudolf Steiner (1861-1925) og utgjør et vesentlig grunnlag for sosialterapien. Det innebærer først og fremst:

- a) Sosialterapi bestreber seg på en dypere forståelse av mennesket. Utgangspunktet for dette er det antroposofiske menneskebilde.
- b) Sosialterapien går ut fra at det åndelige er en realitet, og inkluderer dette i sitt arbeide. Den oppfatter hvert menneske som en person med en frisk vesenskjerne som ikke kan ødelegges. Hvert menneskes verdighet er ukrenkelig.
- c) Sosialterapiens etikk er kristelig-humanistisk orientert.
- d) Den går ut fra at hvert menneske bidrar til fellesskapet. Ingen er bare hjelpetrengende, ingen er bare en hjelper. Mennesker påvirker, hindrer og beriker alltid hverandre gjensidig.
- e) Sosialterapien har oppstått ut fra den antroposofiske bevegelsen og er forbundet med den på mange ulike måter.

3) Sosialterapien retter seg mot de allment menneskelige behov for *relasjoner og sosial tilknytning* på den ene side, og den *personlige autonomi* på den andre siden.

4) Uten å undervurdere alvor og graden av utviklingshemmingen, konsentrerer sosialterapien seg om styrker og ressurser hos mennesker med støttebehov. Den prøver å forstå individualiteten bak menneskets utviklingshemming.

5) Den voksne med støttebehov forstås ikke som noen som trenger livslang støtte og behandling med pedagogiske metoder. Mye mer skal man grunnleggende gå ut fra at enhver man møter er «voksen», altså at vedkommende streber etter å føre sitt liv ansvarsfullt og også kan det – med den nødvendige støtten.

6) Det voksne menneske skal – uansett behov for hjelp og støtte – *bli anerkjent slik det er*.

7) Å være «voksen» er ikke en tilstand som før eller siden er oppnådd, men det regnes som en *utviklingsprosess*. Det gjelder for alle mennesker. Målet er at den personlige biografien til hvert menneske får utfolde seg. Hva det innebærer, er individuelt.

- 8) Denne utviklingsprosessen blir i barndommen preget gjennom oppdragelse, sosialisering og undervisning. I voksen alder er det først og fremst en *dannelsesprosess* som personen selv er ansvarlig for. I sosialterapien gjelder det derfor mer å tilby muligheter for dannelse enn pedagogiske tiltak.
- 9) Den ledsagende personens *holdning* er av vesentlig betydning. Holdningen må være preget av interesse, aktelse, aksept, forpliktelse og oppriktighet. Den ledsagende person kan ikke gjemme seg bak en profesjonell rolle. I tillegg er *faglighet, erfaring* og intuisjon av stor betydning. Og humor.
- 10) Hvert møte mellom ledsageren og den som blir ledsaget er av største betydning. Ideelt møtes to mennesker «i øynehøyde» og preget av gjensidig respekt og verdsettelse.
- 11) Sosialterapiens støtte består i å tilby *et sosialt miljø* som er hjelpsomt og meningsfullt. Det handler i mindre grad om direkte tiltak overfor den det gjelder.
- 12) Vesentlige områder i et slikt miljø er *bolig, arbeid og kultur*.
- 13) Det sosiale miljøet skal gi rom både for *beskyttelse* og for *utvikling*.
- 14) Et slikt sosialt miljø ble muliggjort gjennom det *inkluderende* sosialterapeutiske fellesskapet. Mennesker med og uten behov for støtte dannet fellesskapet sammen. I årenes løp har det utviklet seg et mangfold av andre fellesskapsformer.
- 15) Sosialterapien skal fremme mulig *deltakelse* i det offentlige liv med sosial inkludering i samfunnet som mål.
- 16) Valget av metoder i sosialterapien er åpent så lenge menneskets verdighet blir ivaretatt.
- 17) Gjennom et *mangfold* av metoder og tilbud i forhold til å bo, arbeide og delta i kulturlivet, ivaretar man individenes ulikheter. Den enkelte får en reell valgfrihet til å bestemme seg for eller imot ulike tilbud.
- 18) Sosialterapien ser både den ledsagende og det ledsaget menneske som individer: De møter hverandre fullt ut. Betaling for tjenester står dermed ikke i noen umiddelbar sammenheng med hjelpen som tilbys.
- 19) Det sosialterapeutiske fellesskap begrenser seg ikke til å være institusjon, men forstår seg som et *sosialt rom* – et *felleskapsvesen* som utvikles, bæres og formes av alle medlemmer sammen.
- 20) Sosialterapien er åpen for utvikling. Den utfolder seg i møte med samfunnsutviklingen, faglige innsikter og i dialog med den vitenskapelige sosialpedagogikken.

Sosialterapeutisk arbeidsgruppe, 17.3.2018. Freia Adam, Paula-Maria Blaxland-de-Lange, Sara Colonna, Hartwig Ehlers, Brigitta Fankhauser, Jon Geelmuyden, Juliane Gravenhorst, Andrea Kron-Petrovic, Achim Leibing, Henk Poppenk, Leonardo Schmidt, Stefan Siegel-Holz, Sonja Zausch.